

Innhold

1 Portørfaget 8

Portøren 10

Litt historikk 12

Pasient, bruker og beboer 14

Pårørende 15

Yrkesgrupper du samarbeider med 16

Hvor arbeider du? 16
Brukermedvirkning 18

Hvordan arbeider du? 19

Kunnskapsbasert praksis 20
Arbeidsmåter for alle arbeidsoppgaver 21

Fagprøven er sluttvurdering i portørfaget 31

2 Profesjonell forflytning og transport 34

Profesjonell yrkesutøving 36

Hva innebærer profesjonell yrkesutøving? 37

Å sette pasient og bruker i sentrum 39

Å bidra i folkehelsearbeidet 41

Å kjenne regelverket – og dermed kravene til deg 43

Regelverk for å sikre profesjonell yrkesutøving 44

Helsepersonelloven 44
Forsvarlighet 45
Lov om pasient- og brukermedvirkning 45
Arbeidsmiljøloven 45

Etiske retningslinjer 46

Myndiggjort medarbeider 46

Sikker pasienttransport 48

Vurderinger du må gjøre før en transport 48
Transport av pasienter 51
Syketransport 53

Sikring av utstyr og pasient 54

Ryggleie 54
Toraksleie 54
Standard sideleie 55
Trykksår 56

Luftambulansen 57

Landingsplass 58

3 Arbeidsoppgaver knyttet til døde personer 60

Ditt møte med den døde 62

Krisefaser 63

Sjokkfasen 63
Reaksjonsfasen 63

Reparasjons- og bearbeidingsfasen 64

Nyorienteringsfasen 65

Generelle bestemmelser når noen dør i institusjon 67

Døden i forskjellige religioner og livssyn 67

Arbeidsoppgaver knyttet til døde personer 70

4 Beredskapsplaner og HMS 74

Beredskapsplaner 76

Lokale beredskapsplaner 79

Forebyggende HMS-arbeid 80

Risiko for vold og trusler 83

5 Førstehjelp og rutiner for varsling 86

Akuttmottak 88

Avdelinger eller poster tilknyttet akuttmottaket 90
Akutte team 90
Team for syke barn 91

Hjertestansteam 92

Akuttportør 93
Teamets betydning 94
Kompresjoner 95
Å plassere elektroder 99
Korrekt plassering av elektroder 100
Sikkerhet 101
Fastslå hjertestans 102

Sjokkbare rytmer 102

Luftveishåndtering 105

Spesielle pasientgrupper 110

Hjertestans etter strømstøt 110
Hjertestans etter drukning 110
Hjertestans ved overdose eller forgiftninger 111
Pasienter med pacemaker eller ICD 111
Traumatisk hjertestans 112
Hypoksisk hjertestans 112
Strangulering 112
Astma/KOLS 113
Drukning 113
Fremmedlegemer 113
Hjertestans hos barn 113
Hjertestans hos gravide 113
Traume 116

6 Brannvern og smittevern 120

Brannvern 122

Forskrift om brannforebygging 122

Når brann oppstår 124

Brennbart materiale 124
Forbrenning 124
Antennelse 125
Brennbarheten 125
Brannrøyk 126

Slokkingsarbeidet 128

Slokkemidler 130

Brannøvelse 132

Hvordan arrangere brannøvelse 132

Smittevern 134

7 Aggressive og truende personer 140

Truende og aggressiv atferd 142

Aggresjonsforståelse 143

Helse, miljø og sikkerhet – HMS 149

Etikk 153
Forebygge aggresjon og vold 154
Dempende strategier 155
Dempende tiltak 158
Grensesetting 160
Risikofaktorer og sårbarhetsområder 162

8 Gjennomgang av hendinger og episoder 164

Alvorlege hendinger 166

Mentale påkjenninger 166
Debrifing 168
Kollegastøtte 168
Formell debrifing 170
Debrifingsprosessen 170
Utbrentheit 172
Stressreaksjonar som kan komme i ettertid 172

9 Logistikk, ressursutnyttning og kostnadseffektivitet 174

Logistikk 176

Heilskapleg tankegang 176
Innkjøp og avrop 177

IKT og digitalisering av logistikkoppgaver 179

Datafangst 179
Kommunikasjonsteknologi 179

Lasting og lossing av transportmiddel 181

Varemottak og innlegging på lager 182

Lagring og fysisk behaldningskontroll 182
Uttak frå lager 183
Utlevering av varer 183
Retur av varer 184

Ressursutnyttning 185

Bemanning 185
Hygiene og reinhald 186
Sikringstiltak 187
Transporttekniske innretningar 187

10 Transporttekniske innretningar 190

Ulike innretningar 192

AGV – automated guided vehicle 192
Sengeforflyttar 193
Truck 194
Sparkesykkel 195
Jekketraller og pallegjekar 196
Rørpost 196
Bilar 198
Løftebord 199

Sikkerheit og påliteleg drift 200

11 Medikament, medisinskteknisk utstyr, prøver og blodprodukt 204

Legemiddel 206

Handtering av legemiddel 206
Regelverk for handtering av legemiddel 206

Legemiddelhandteringsforskrifta 208

Når gjeld forskrifta? 208
Pasientsikkerheit krev fokus på kompetanse og forsvarleg teneste 208
Rutinar på arbeidsplassen ved legemiddelhandtering 208

Inndeling av medikament og medisinar 210

Medisinskteknisk utstyr 212

Lucas, hjartekompresjonsmaskin 212
Hjartestartar 213

Gass 214

Medisinsk oksygen, O2 215
Sikkerheit 216
Medisinsk luft 217
Karbondioksid 219
Medisinsk lystgass, N2O 219

Transport av prøver 220

- Transport og handtering av blodprodukt 221
- Raude blodceller 222
- Kvite blodceller 222
- Blodplater 223
- Plasma 223
- Albumin 223

Blodtypar 224

- Kven treng blod? 224

12 Avfall og avfallshandtering 228

Avfallshandtering 230

Avfall frå helseinstitusjonar

- smitteavfall 232
- Helseeffekter 233
- Inndeling av avfallstypar 234

13 Ergonomi og ergonomiske prinsipp 238

Kva er ergonomi? 240

- Førebyggje belastningslidingar og stress 240
- Kva kan gi belastningsskadar og stress? 241

Ergonomiske prinsipp 243

Eit naturleg rørslemønster 244

- Beveg kroppen slik det er naturleg 244
- Bruk kroppen slik han toler det best 245

Gode arbeidsstillingar 248

Rette arbeidsteknikkar 250

- Sengetransport med eller utan pasient 250

Forflyttingsteknikk 253

- Redusert friksjon 254
- Auka friksjon 254
- Skråstilling 255
- Bruk det naturlege rørslemønsteret med tyngdeoverføring 255
- Planlegg forflyttinga 256
- Arbeidshøgde 257
- Hjelpemiddel, utstyr og utforming av utstyr 257

Sjølve forflyttinga 260

- Løft 261
- Skilnadene mellom forflyttingsteknikk og løfteteknikk 262

Eit godt psykososialt arbeidsmiljø 263

- Trivsel førebyggjer stress og psykisk utmatting 264

Ordforklaringer 268

Stikkord 271

Bildekrediteringer 277

Bidragstyper 278

